

LA
CURIOSA
TEXTURAS

**DOSSIER
PEDAGÒGIC**

TOCA, MIRA,
ESCOLTA: EL
MÓN DE LES
TEXTURES
PORTAT A
L'AULA

Introducció

Per tal de gaudir al màxim de l'espectacle TEXTURES i, sobretot, per aprofitar-lo pedagògicament, hem preparat aquest dossier amb suggeriments, jocs, reflexions i **treballs** per a dur a terme amb els vostres alumnes.

Si encara no heu vingut a veure TEXTURES al teatre, aquest dossier serà una bona oportunitat per preparar aquesta experiència. Si a l'aula ja heu jugat amb les textures, podreu gaudir d'un espectacle encara més enriquidor perquè compartirem amb vosaltres el resultat de la nostra pròpia recerca, amb la que sense dubte trobareu punts en comú.

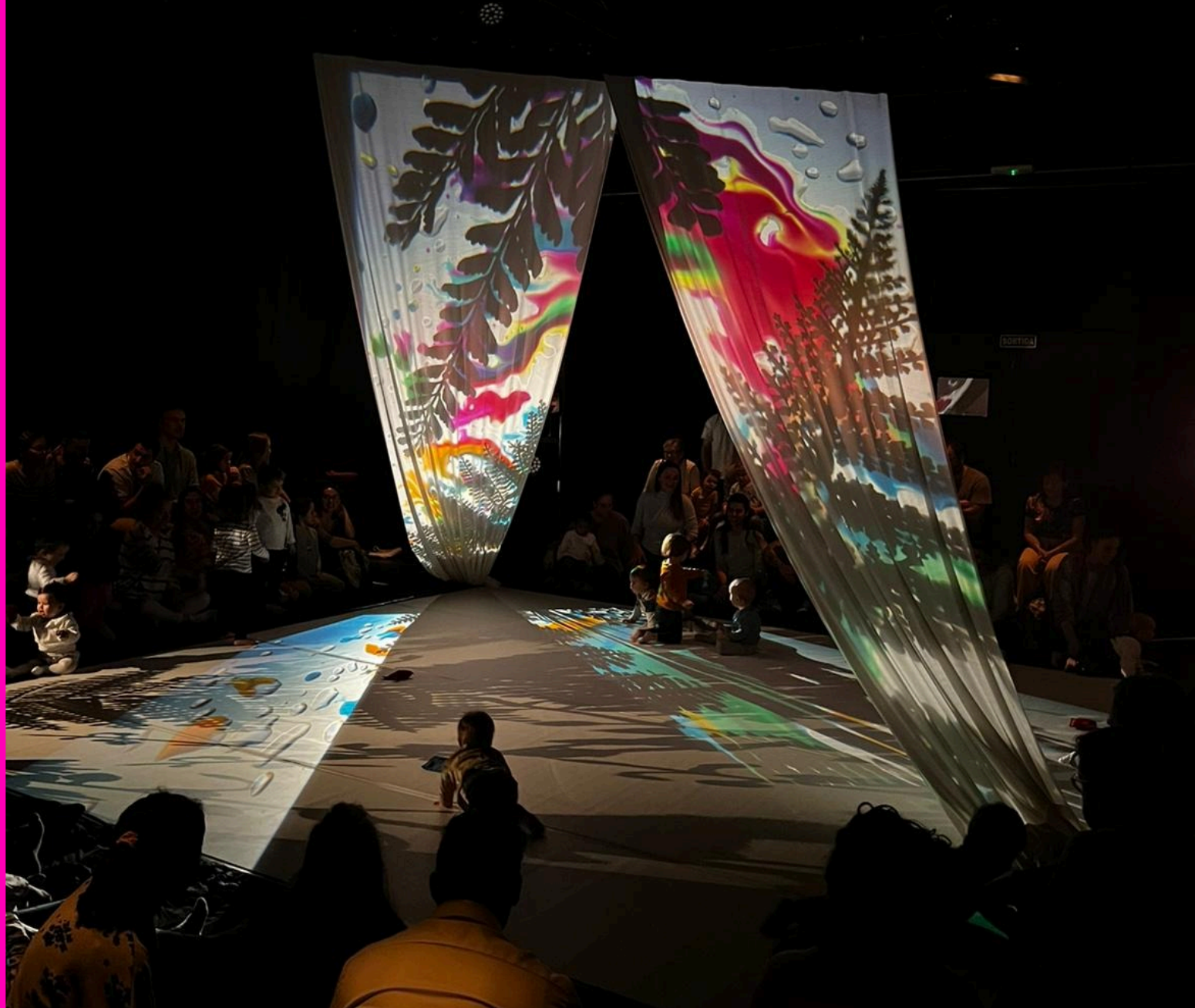
Si, per contra, ja heu vingut a veure TEXTURES i ara teniu ganes d'explorar aquest món meravellós a l'aula... fantàstic! Això també vol dir que hem plantat una petita llavor de curiositat i que s'obre una nova càpsula de creativitat a **les classes**. Benvinguda sigui! Això que us presentem és d'un dossier viu. Nosaltres us oferim algunes de les idees que han format part del nostre procés creatiu i que

ens semblen interessants per tal que les pugueu redescobrir. En aquest procés sortiran noves idees, nous recursos i noves maneres de fer. I és justament això el que ens interessa!

Cada individu és creatiu per naturalesa i, per tant, poden sorgir mil i una noves idees a l'aula. A vegades aquesta creativitat és molt espontània i neix de forma natural, però a vegades s'ha de treballar una mica. Per treballar la creativitat necessitem fer-nos preguntes... moltes preguntes! Necessitem ser curiosos i curiosos (és per això que nosaltres ens hem volgut dir La Curiosa) I en aquesta recerca de respostes hem d'estar molt preparats per trobar més d'una resposta... Potser moltes respostes vàlides o, fins i tot... moltes més preguntes! I això voldrà dir que estem en el bon camí.

Finalment, volem aclarir que aquest dossier està pensat per a infants de l'últim curs d'escola bressol, infantil i primer cicle d'educació primària.

Us presentem **TEXTURES**

TEXTURES és una proposta escènica 360° pensada per a infants de 0 a 5 anys i les seves famílies.

Posant la mirada en com descobreixen el món els nadons, creem un espai on poder explorar textures en l'àmbit visual, sonor i tàctil. L'espai escènic està delimitat per un terra de línoleum blanc de 5x5 m, al voltant del qual s'asseu el públic, i sobre el qual projectem imatges creades en directe amb projectors de transparències. La música i el moviment interactuen amb les imatges en tot moment.

La nostra companyia aposta per un llenguatge interdisciplinari on les arts plàstiques, les visuals i la música interaccionen en escena, en un espai íntim i proper. Aquest llenguatge és l'essència de la nostra companyia, La Curiosa, i el fil conductor dels nostres espectacles. Un llenguatge universal que ens permet comunicar-nos sense fronteres idiomàtiques ni culturals, posant el focus en la sensibilitat i la curiositat intrínseca de l'ésser humà.

L'espectacle TEXTURES està coproduït per La Curiosa, laSala, el festival elPetit, i per la FiM, la fira de música emergent i familiar de Vila-seca, amb la col·laboració de l'ICEC (Institut Català de les Empreses Culturals)

La llavor de

TEXTURES

La Curiosa som la Marina i la Claudia. Ens vam conèixer l'any 2019 i a la nostra primera conversa ja va sortir la paraula "Textura". A la Marina sempre li ha agradat buscar textures plàstiques i visuals i a la Claudia li fascinen les textures sonores, és a dir, la música amagada en els objectes, els carrers, la natura...

Va ser una conversa decisiva que ens va portar en poc temps a crear la companyia La Curiosa. Vam veure clarament que cadascuna de nosaltres buscava el mateix amb la seva pròpia disciplina. Parlàvem un mateix idioma, quina sort! El que havíem de fer era començar a jugar i investigar. D'aquesta manera va sortir el nostre concepte "Quadre sonor" i vam desenvolupar un taller molt interessant on expliquem la base del nostre llenguatge, que es diu "Museu de quadres sonors". A partir d'aquest concepte vam desenvolupar els espectacles "MUUUUN" i "Sona la llum!".

El tema de les textures, tot i que ho teníem present sempre, ho vam deixar una mica aparcat fins que vam tenir l'oportunitat de fer dos anys de residència artística a la Sala Sabadell, un centre de creació, recerca, exhibició i formació d'Arts per a infants de 0 a 14 anys i les seves famílies. És un centre molt interessant i ha estat un impuls fonamental per a la nostra companyia i, sobretot, per a "Textures". Vam veure l'oportunitat que estàvem buscant: ampliar la nostra mirada, explotar recursos nous amb espais escènics preparats, estar en contacte amb artistes i professionals del sector...

En primer lloc, volíem trencar amb l'espai fix que havíem creat fins aleshores. Volíem situar al públic al voltant, no projectar en pantalles, generar un espai molt íntim i proper, crear moviment a escena. Només aquesta investigació ens va portar molt temps perquè tampoc volíem renunciar al treball amb projectors de transparències i els requisits tècnic d'aquestes màquines són molt específics.

En segon lloc, havíem de fer una tria molt acurada dels elements que ens interessava mostrar a escena. Hem hagut de descartar molt material per aconseguir les síntesis de la nostra exploració. I amb aquest material crear escenes i un discurs.

I, en tercer lloc, havíem de presentar-ho tot de tal manera que tingués coherència i resultés molt atractiu pel nostre públic. Això vol dir dissenyar el so i les llums, l'espai escènic, el vestuari, confeccionar els materials que estan al vostre abast, treballar el nostre cos i els gestos a escena... un munt de coses!

LES NOSTRES PROPOSTES

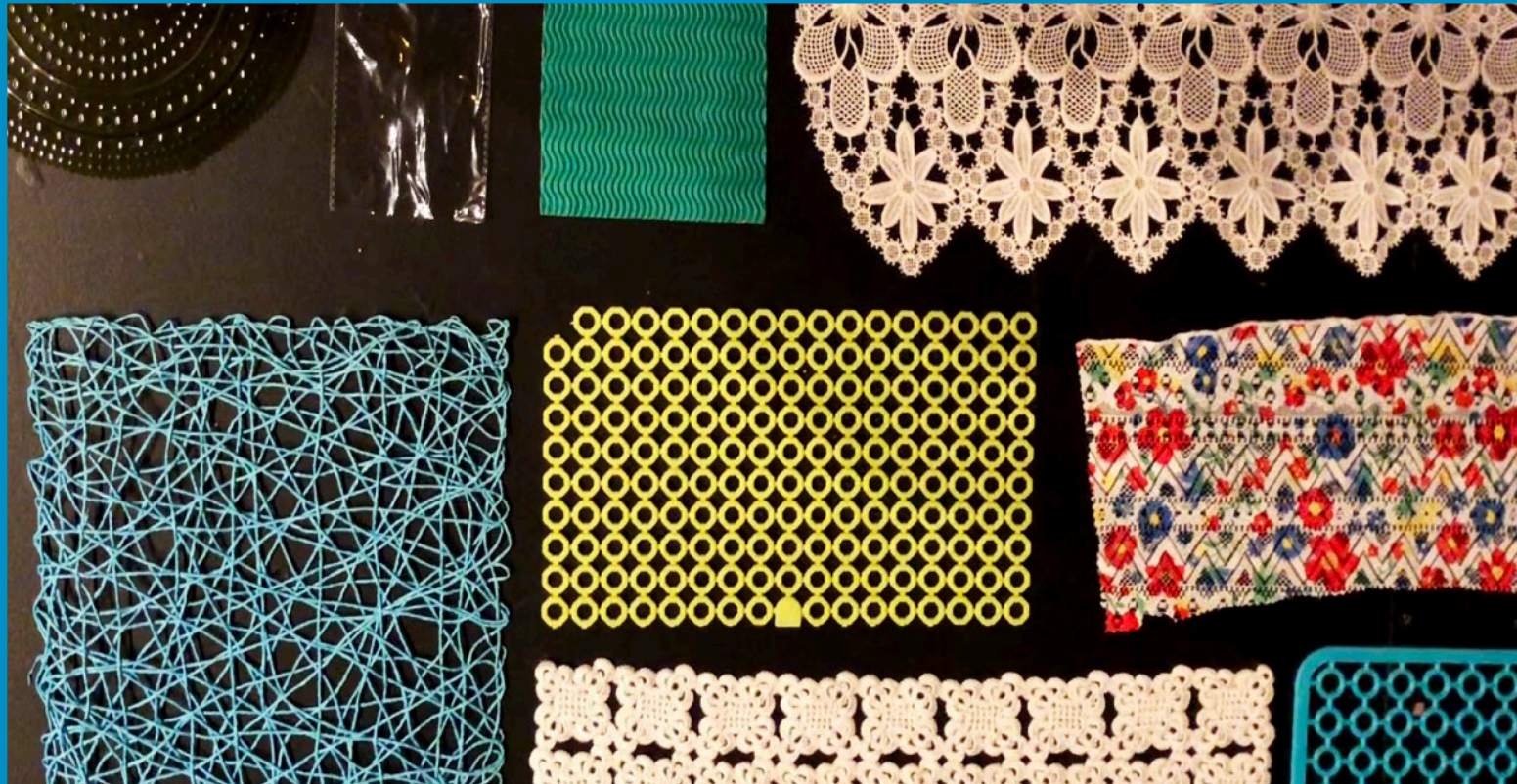
1. Recopilem TEXTURES

Què necessitem:

Tres objectes amb textures diferents.

Objectius:

- Introduir el concepte de textura a l'aula.
- Fomentar l'interès per les textures
- Buscar noves textures per tal de desenvolupar el projecte de textures a l'aula.

Activitat:

El concepte de Textura està íntimament lligat al sentit del tacte. És la qualitat que té la superfície d'un objecte quan la toquem.

Per començar a investigar les textures, podem presentar als infants tres objectes amb textures molt diferenciades, com per exemple una esponja, una pinya i una peça de fusta polida.

Preguntem, com és aquest objecte quan el toqueu? Quines paraules us venen al cap?

Podem començar a fer una llista amb totes les paraules que surtin.

A partir d'aquesta experiència, demanem als nens i nenes que portin dos o tres objectes de casa que tinguin una sensació diferent al tacte. Intentem que siguin objectes contrastats, molt diferents entre si.

Anirem recopilant tots els objectes que arribin de casa i quan ja tenim un nombre significatiu podem fer la següent proposta.

2. Endevinem: **què és?**

Què necessitem:

- Una o varies bosses de tela opaca.
- Els objectes que han aportat els infants a l'aula.
- Mocadors de roba per tapar els ulls (totalment optatiu, a molts infants no els agrada que els tapem els ulls).

Objectius:

- Gaudir d'una experiència col·lectiva centrada en el tacte.
- Descobrir les textures i posar-les nom.
- Aprendre a "mirar" amb les mans.

Activitat:

Guardarem els objectes dins una bossa totalment opaca. Per orde, demanarem a cada infant que agafi un objecte de la bossa i que, sense mirar, ens digui:

- Com és l'objecte que està tocant?
- Què creu que és?

Si treballem amb un grup petit (menys de 10 infants) podem fer aquesta activitat plegats, però si es tracta d'un grup gran, es poden fer petits grups (potser de 4 o 5 persones per tal que sigui més àgil) i donar a cada grup una bossa diferent. Això ens permet poder canviar de bossa a mesura que els grups terminen.

3- Classifiquem **TEXTURES** i fem un mural

Què necessitem:

- Els objectes que hem recopilat.
- 4 o 5 cartolines grans per emmarcar els objectes.

Objectius:

- Aprendre a classificar els objectes en funció la seva textura tàtil.
- Classificar textures seguint dos models diferents.
- Crear un mural en grup basat en cada textura.
- Fomentar el gust per l'organització visual dels objectes.

Activitat 1:

Les textures són difícils de classificar. Si us n'heu adonat, cada objecte pot tenir més d'una textura. A vegades, podem classificar les textures per contrast, és a dir, per sensacions oposades:

- dur-tou
- artificial-natural
- llis-rugós
- geomètric-ondulat

Així, una pinya pot ser: dura, natural, rugosa i ondulada.

Seguint aquest esquema podem treballar per grups i classificar d'aquesta manera 5 o 6 objectes.

Activitat 2:

Per una altra banda, podem proposar la següent classificació:

- Suau
- Tou
- Llís
- Aspree
- Sec

Seguint aquesta última classificació farem la següent activitat:

Disposarem tots els objectes que hem recopilat al centre de l'aula, a terra, a un lloc buit d'elements, si és possible. És important disposar els elements d'una manera atractiva. Això ens portarà una mica de preparació, però per tal de generar interès i ganes de participar, és molt important sempre presentar el material amb un criteri estètic. Una muntanya d'objectes no és tan atractiva visualment com un grup d'objectes ordenats, que permet l'observació de cada element sense la necessitat de tocar.

Preparem els següents rètols: Suau, Tou, Llís, Aspre i Sec i els col·loquem a diferents racons de l'aula. Potser aquesta última textura "sec" és la més ambigua de totes. Si ho considereu oportú, la podeu obviar.

Cada infant haurà de triar un objecte d'entre tots els que troba a terra i agafar-lo intentant no tocar ni moure els que té al voltant (aquesta idea de no moure els objectes també s'ha de presentar com un joc). Quan agafi l'objecte, ho haurà de situar al racó que li sembli més adequat. Com ja hem dit, cada objecte podria estar en diversos espais a la vegada. Haurà de triar el que predomini.

Una vegada distribuïts, dividirem la classe en el mateix nombre de racons i cada grup haurà de crear un mural amb aquestes textures que ha trobat al seu espai.

Per tal de donar-li un marc, podem fer servir una cartolina gran amb un color intens o simplement negra (el negre ressalta molt els objectes).

Aquest mural pot ser un mural efímer, és a dir, sense durabilitat i, per tant, els objectes es col·loquen a terra sense enganxar-los a la base. També es pot convertir en un mural fix, que podrà decorar l'aula. En qualsevol cas, de moment, aquests objectes encara els farem servir, per tant, si voleu fer un mural permanent, potser heu d'esperar al final de totes les propostes.

4- Busquem la **SONORITAT** dels objectes

Què necessitem:

- Objectes que generen un so propi.
- Petits instruments de percussió

Objectius:

- Desenvolupar l'interès per les sonoritats.
- Fomentar l'escolta i l'oïda.

Activitat:

Fins ara, les activitats proposades estaven basades exclusivament en el tacte. Ara traslladarem aquesta sensació tàctil cap a l'oïda.

Hi ha molts objectes que són muts, però la majoria generen so. Per exemple, un paper arrugat genera un so. Dos pals de fusta també. I l'aigua dins una ampolla?

Per començar, podem buscar entre tots els objectes que tenim els que generen so. Són molts o pocs?

Podem proposar tornar a fer una nova recerca per casa d'un objecte que tingui una sonoritat especial. I, per altra banda, podem oferir als infants instruments de petita percussió que tinguem a l'escola: campanes, carilló, maraques, ous, claves...

Com a mestres està bé que aneu complementant el material que proporcionen els nens per tal de tenir el màxim de varietat possible.

Quan tenim ja tots els elements sonors, tornem a plantejar una nova classificació, aquesta vegada basada en el so: so suau, so tou, so llis, so aspre, so sec.

Aquesta classificació és encara més difícil.

Proposem alguns exemples:

So suau:

- Aigua dins una ampolla
- Una capsa de música

So tou:

- Una goma elàstica
- Una flauta d'èmbol

So llis:

- Un triangle
- Una flauta amb una nota estable

So aspre:

- Un paper arrugat
- Paper de vidre
- Dues petxines grans fregades

So sec:

- Dos pals picats
- Una pilota que bota
- Una calimba

5- Creem un quadre sonor amb cada **TEXTURA**

Què necessitem:

- Tots els objectes classificats fins al moment.
- Retroprojectors o cartolina negra gran que serveixi com a pantalla.

Objectius:

- Crear una proposta visual i sonora basada en textures.
- Fomentar la imaginació i la creativitat.
- Fomentar el treball en grup.

Activitat:

Tornem a dividir la classe en el nombre de textures classificades. Ara als objectes que teníem a la primera classificació hem sumat els objectes sonors que hem classificat a l'última activitat.

Cada grup haurà de presentar una creació o petita història amb els elements que té, sense fer servir la paraula. Això implica crear una petita seqüència o coreografia que s'ha d'assajar. Mentre uns mouen els objectes, els altres hauran de generar efectes sonors. Es tracta de crear una petita peça per poder presentar-la als companys.

6- Creem **TEXTURES** visuals: La tècnica del frotatge

Què necessitem:

- Paper DIN A4.
- Ceres tipus Manley.
- Superfícies planes amb rugositats variades: paper estriat, plàstics amb textures, salva mantells amb textures, teles amb ordit variat...
- Paper continu.
- Cinta de pintor.
- Tisores.
- Cola de barra.

Objectius:

- Conèixer la tècnica del frotatge.
- Extreure textures variades de les superfícies planes.
- Crear un collage de textures en modalitat individual i col·lectiu.
- Fomentar la creativitat i la imaginació.

Activitat:

El frotatge (del francès froter, 'fregar') és una tècnica artística que consisteix a fregar un llapis o una pintura tova sobre un full col·locat a sobre un objecte. Fou ideada pel pintor surrealista Max Ernst en 1925.

Proposta 1: crear un collage amb frotatge.

Presentem la tècnica als infants i els oferim el material per tal que puguin familiaritzar-se amb ella. Recordeu que poden fer servir colors diferents i que el resultat també variarà en funció de la pressió que apliquin sobre el full.

A partir dels fulls que han obtingut del frotatge, els proposem retallar-los de maneres diferents per tal de crear un collage abstracte o figuratiu: un paisatge, un personatge, un animal, una casa...

Proposta 2: les textures sorpresa.

Aquesta proposta requereix una mica de preparació per part de les mestres, però és molt gratificant pels nens i nenes més petites.

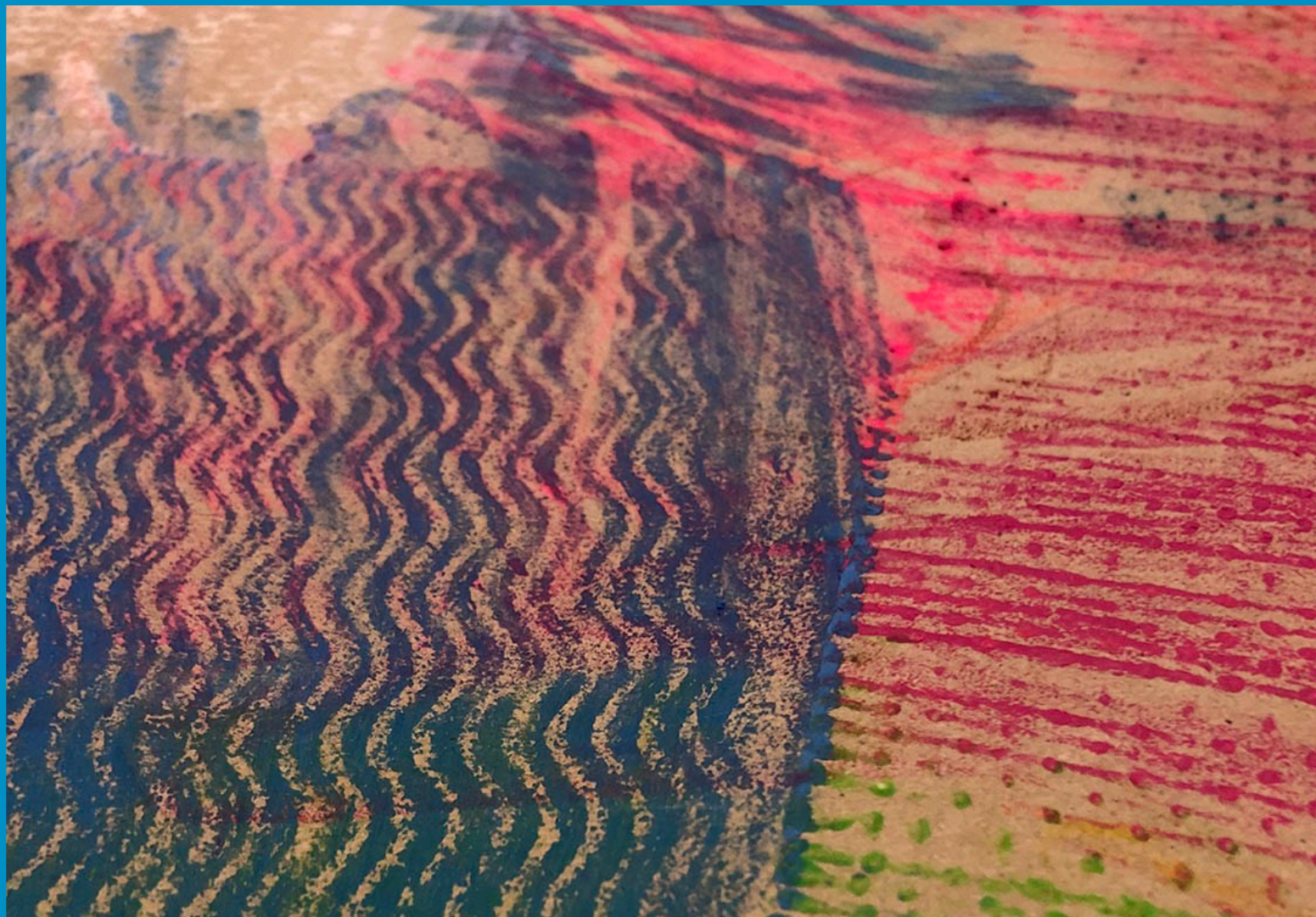
Hem de disposar les superfícies planes a terra molt juntes entre elles i enganxades a terra per evitar que es moguin. Funciona bé enganxar-les amb una mica de cinta de pintor gruixuda. A continuació hem de tapar totes les textures amb paper continu de manera que quedin totes amagades. Aquest paper gran el tornem a enganxar a terra per tal que no es mogui. Està bé preparar aquesta activitat sense nens perquè sigui una sorpresa per a ells.

Els infants trobaran aquest paper gran a terra i hauran d'agafar les ceres i fregar amb suavitat. Aniran apareixent totes les textures amagades. L'objectiu és cobrir tot el paper de color i textures. Amb cura es pot desenganxar del terra i tindreu un mural col·lectiu. També podran veure totes les superfícies que han fet servir.

Proposta 3: "Les textures de la nostra escola".

Tot i que nosaltres us proposem treballar amb superfícies planes per tal de facilitar l'activitat, també podem aplicar el frottage en objectes amb volum. En aquest cas podríem proposar sortir a buscar textures per tota l'escola. Generar frottage a les parets, pedres, arbres, finestres rugoses, terres, catifes i tota mena de superfícies que us pugueu trobar a la vostra escola.

Una vegada que recopilem aquestes textures, les podem retallar i enganxar a un mural comú sota el títol "Les textures de la nostra escola" o qualsevol altre que us sembli adequat.

7- Busquem parelles **SONORES**

Què necessitem:

- 20 ampolles d'aigua petites o similar, totes iguals. També es pot fabricar el joc amb caixetes de llumins una mica grans.
- Material variat per introduir dins de les ampolles: bales, arròs, picarols, cigrons, boles de paper, taps de suro...
- Bosses de roba, totes iguals, per introduir les ampolles i que no es pugui veure el contingut. També es poden folrar amb cinta americana o similar.

Objectius:

- Fomentar l'escolta.
- Gaudir d'una experiència lúdica basada en la percepció auditiva.
- Fomentar el silenci a l'aula.

Activitat:

Us proposem crear un joc de “memory” auditiu. Amb les ampolles hem de crear parelles sonores. Cada ampolla haurà de contenir exactament el mateix material, per tal que quan les sacsegem, generin la mateixa sonoritat.

El joc funciona igual que un “memory” visual. Se situen les ampolles a terra. Es pot començar amb 4 parelles, que vol dir 8 ampolles. És molt important que visualment siguin totes iguals. El primer infant sacseja dues ampolles i es fixa bé en el so que fan. Si coincideix el so, se les queda. Si no coincideix, les torna a deixar al mateix lloc on eren. És el torn del següent infant.

8- Busque parelles

TÀCTILS

Què necessitem:

- Parelles d'objectes iguals: 2 bales, 2 peces de fusta, 2 suros, 2 esponges petites, 2 boles de paper, 2 dídals, 2 culleres...
- Una bossa opaca per contenir tots els objectes.

Objectius:

- Gaudir d'una experiència lúdica basada en el tacte.
- Aprendre a "mirar" amb les mans.

Activitat:

Per acabar, us proposem una activitat molt senzilla i fàcil de preparar. Es tracta de buscar parelles d'objectes a partir del tacte.

A la bossa tenim tots els objectes i no podem mirar el contingut. El primer infant treu un objecte a l'atzar. A continuació haurà de buscar la seva parella només amb el tacte.

Conclusions

Esperem que aquests jocs de descoberta que us proposem siguin del vostre interès, i agradin a les vostres classes.

Com a mestres, com a pares i mares, com a adults de referència, tenim la responsabilitat de fomentar la curiositat i l'interès als infants. Jugueu, adapteu les propostes a les vostres necessitats i espais, proveu, descobriu, inventeu de noves... I, sobretot, no dubteu a compartir amb nosaltres les vostres experiències i possibles preguntes o suggeriments: info@lacuriosa.cat

Entenem que de vegades algunes propostes puguin ser més fàcils d'entendre si us les expliquem en persona. Per això hem dissenyat una formació per a mestres i educadores on expliquem aquestes i d'altres propostes. Així, podeu experimentar-les en primera persona abans de portar-les a terme a les vostres escoles. Si esteu interessades, contacteu amb nosaltres.